

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра фінансів і банківської справи

М.О. Юнацький

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ**

ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ

Кривий Ріг
2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра фінансів і банківської справи

М.О. Юнацький

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Ступінь: магістр

Затверджено на засіданні
кафедри фінансів і банківської справи
Протокол № 1
від “29” серпня 2017 р.

Схвалено навчально-методичною
радою ДонНУЕТ
Протокол № 1
від “28” вересня 2017 р.

Кривий Ріг
2017

УДК 339.9:378.147(076.5)

Ю 47

Рецензенти:

П.Д. Камінський - канд. екон. наук, доцент

Ю.Ф. Гудзь - канд. екон. наук, доцент

Юнацький М.О.

Ю 47 Методичні рекомендації з вивчення дисципліни «Публічні фінанси» [Текст]: для студ. спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», ступінь магістр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. фінансів і банківської справи; М.О. Юнацький – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 52 с.

Методичні вказівки призначені для надання допомоги студентам спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» з вивчення курсу «Публічні фінанси».

Методична розробка містить загальні рекомендації щодо вивчення дисципліни, опис дисципліни, її змістових модулів і тем, методів оцінювання і розподілу балів, що отримують студенти упродовж вивчення дисципліни, плани практичних занять, питання для обговорення, теми доповідей, завдання до самостійної роботи студентів, тести для самоперевірки.

УДК 339.9:378.147(076.5)

© Юнацький М.О., 2017

©Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган – Барановського, 2017

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	20
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи публічних фінансів	20
Змістовий модуль 2. Основні елементи системи публічних фінансів	25
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	34
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи публічних фінансів	34
Змістовий модуль 2. Основні елементи системи публічних фінансів	51

ВСТУП

Фінанси є важливим економічним інструментом втручання держави у процеси розширеного відтворення, розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту. Використовуючи їх, держава може активно впливати на економічний і соціальний розвиток країни як у позитивному, так і в негативному плані. Будучи об'єктивними за своєю суттю, вони значною мірою залежать від суб'єктивних дій політичних сил, що перебувають при владі. Нині в Україні у сфері публічних фінансів концентруються найгостріші проблеми економічного і соціального життя держави. Це бюджетний дефіцит і державний борг, оподаткування та ефективність видатків бюджету, стан місцевих фінансів, проблеми міжбюджетних відносин тощо.

Дисципліна "Публічні фінанси" посідає важливе місце у навчальному процесі, оскільки надає методологічні, методичні знання, допомагає сформуванню практичне вміння щодо аналізу, оцінки і розробки заходів щодо ефективного управління фінансовою системою держави з метою забезпечення сталого розвитку.

Вивчення дисципліни "Публічні фінанси" сприятиме підвищенню рівня загальноекономічної підготовки студентів, формуванню у них навичок науково-аналітичного опрацювання проблем з позицій публічних інтересів.

Метою викладання даної навчальної дисципліни є засвоєння теоретичних знань та формування професійних компетентностей щодо використання методів та інструментарію управління публічними фінансами .

Для досягнення мети поставлені такі основні завдання, засвоєння сутності, функцій та ролі публічних фінансів як складової фінансової системи держави; змісту державної фінансової політики та механізму її реалізації; організаційних основ управління публічними фінансами; нормативно-правових засад функціонування публічних фінансів; теоретичних засад та особливостей функціонування основних елементів системи публічних фінансів України.

Об'єктом навчальної дисципліни є фінансові відносини на макро- і мезорівнях, особливості їх розвитку на сучасному етапі.

Предмет пізнання становлять: закономірності у сфері фінансових відносин, роль публічних фінансів в соціально-економічній перебудові суспільства на шляху реформування країни; сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики держави.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен: **знати:** сутність, функцій та роль публічних фінансів як складової фінансової системи держави;

основні структурні елементи фінансової системи України; зміст державної фінансової політики та механізму її реалізації; організаційні основи управління публічними фінансами; основні форми, методи та інструменти фінансового впливу; нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів; основні методи мобілізації публічних доходів; сутність, основні елементи та принципи побудови оптимальної податкової системи;

місце й значення бюджету в загальній системі фінансових відносин;
сутність та методи бюджетного планування; поняття, причини, види та шляхи оптимізації бюджетного дефіциту; суть місцевих фінансів, їх склад і роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно - територіальних формувань в умовах ринкових відносин;

сутність, види та основні принципи організації централізованих фондів фінансових ресурсів цільовою призначення;

економічна суть державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави й покритті бюджетного дефіциту;

вміти:

розробляти заходи щодо вибору доцільних інструментів регуляторного впливу держави на господарські процеси з метою досягнення економічної раціональності;

розробляти прогнози можливих наслідків порушення макроекономічної рівноваги та їх впливу на поведінку економічних суб'єктів;

готувати програмні документи (стратегії, програми, концепції) виходячи із оцінки фінансового забезпечення та добору адекватних механізмів впровадження державно-управлінських рішень;

організовувати своєчасне виконання зобов'язань перед державним бюджетом, виходячи з чинного законодавства, використовуючи механізми співпраці з банками, страховими компаніями та іншими кредитно-фінансовими установами;

розробляти пропозиції до регіональних програм соціально - економічного розвитку, державних та регіональних цільових програм, спрямованих на підвищення ефективності соціально - економічного розвитку;

оцінювати стан соціально-економічного розвитку країни, території, галузі, виходячи з системного аналізу показників державного бюджету;

готувати аналітичні довідки, пропозиції, доповіді на підставі статистичного аналізу показників виконання місцевого бюджету, розвитку території, галузі;

готувати аналітичні довідки, пропозиції, доповіді щодо виконання бюджету, обслуговування боргу на підставі статистичного аналізу показників розвитку територій чи галузей.

Отримані знання з питань фінансів допоможуть студентам надалі самостійно та обдуманно використовувати накопичений досвід у своїй практичній і науковій діяльності.

ЧАСТИНА 1

ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Методичні вказівки підготовлено згідно із робочою програмою дисципліни «Публічні фінанси». Опис дисципліни наведений у таблиці 1.

Таблиця 1 - Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова / вибіркова дисципліна	Обов'язкова
Семестр	2
Кількість кредитів	6
Загальна кількість годин	180
Кількість модулів	2
Лекції, годин	24
Практичні/семінарські, годин	36
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	120
Тижневих годин для денної форми	10
аудиторних	3
самостійної роботи студента	7
Вид контролю	екзамен

З метою контролю засвоєння студентами навчального матеріалу дисципліна розбита на два змістовні модулі: перший включає теми з теорії публічних фінансів (теми 1-5), другий – теми з описом елементів системи публічних фінансів. Після вивчення кожної з цих груп тем здійснюється проміжне оцінювання знань студентів і визначається модульно-рейтингова оцінка.

Таблиця 2 - Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Модуль 1 Теоретичні основи публічних фінансів					
Тема 1. Публічні фінанси як складова фінансової системи	14	2	2		10
Тема 2. Державна фінансова політика та механізм її реалізації	14	2	2		10

Тема 3. Організаційні основи управління публічними фінансами	16	2	2		12
Тема 4. Нормативно-правові засади функціонування публічних	16	2	2		12
Тема 5. Публічні доходи та публічні видатки	18	2	4		12
Разом за змістовим модулем 1	78	10	12		56
Модуль 2 Основні елементи системи публічних фінансів					
Тема 6. Податки та податкова система	18	2	4		12
Тема 7. Бюджет і бюджетна система	18	2	4		12
Тема 8. Державний бюджет України	16	2	4		10
Тема 9. Місцеві бюджети України	16	2	4		10
Тема 10. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення	16	2	4		10
Тема 11. Державний кредит і державний борг	18	4	4		10
Разом за змістовим модулем 2	102	14	24		64
Усього годин	180	24	36		120

2. Мета та завдання дисципліни

Мета - є засвоєння теоретичних знань та формування професійних компетентностей щодо використання методів та інструментарію управління публічними фінансами

Завдання - Визначення місця і ролі публічних фінансовій у загальній фінансовій системі держави; розуміння напрямів державної фінансової політики та механізму її реалізації; вивчення організаційних основ управління публічними фінансами; вивчення фінансових відносин на макро- і мезорівнях, особливостей їх розвитку на сучасному етапі, а також методів їх регулювання. Розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин, ролі публічних фінансів у соціально-економічній перебудові суспільства на шляху модернізації країни; сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики держави.

1. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб.	сам. робота		л	п	лаб.	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи публічних фінансів										
Тема 1. Публічні фінанси як складова фінансової системи	14	2	2		10					
Тема 2. Державна фінансова політика та механізм її реалізації	14	2	2		10					
Тема 3. Організаційні основи управління публічними фінансами	16	2	2		12					
Тема 4. Нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів	16	2	2		12					
Тема 5. Публічні доходи та публічні видатки	18	2	4		12					
Разом за змістовим модулем 1	78	10	12		56					
Змістовий модуль 2. Основні елементи системи публічних фінансів										
Тема 6. Податки та податкова система	18	2	4		12					
Тема 7. Бюджет і бюджетна система	18	2	4		12					
Тема 8. Державний бюджет України	16	2	4		10					
Тема 9. Місцеві бюджети України	16	2	4		10					
Тема 10. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення	16	2	4		10					
Тема 11. Державний кредит і державний борг	18	4	4		10					
Разом за змістовим модулем 2	102	14	24		64					
Усього годин	180	24	36	-	120					

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар - розгорнута бесіда Тема 1. Публічні фінанси як складова фінансової системи	2
2	Семінар з виконанням практичних задач Тема 2. Державна фінансова політика та механізм її реалізації	2
3	Семінар запитань і відповідей Тема 3. Організаційні основи управління публічними	2

	фінансами	
4	Семинар з виконанням практичних задач Тема 4. Нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів	2
5	Семинар - дискусія Тема 5. Публічні доходи та публічні видатки	4
6	Семинар запитань і відповідей Тема 6. Податки та податкова система	4
7	Семинар - дискусія Тема 7. Бюджет і бюджетна система	4
8	Семинар з виконанням практичних задач Тема 8. Державний бюджет України	4
9	Семинар - розгорнута бесіда Тема 9. Місцеві бюджети України	4
10	Семинар - розгорнута бесіда Тема 10. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення	4
11	Семинар - розгорнута бесіда Тема 11. Державний кредит і державний борг	4

5. Індивідуальні завдання

1. Підготовка оглядів періодичної і наукових монографій.
2. Підготовка рефератів (доповідей) та наукових статей.
3. Аналіз доповідей міжнародних організацій.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи публічних фінансів			
Семинар - розгорнута бесіда Тема 1. Публічні фінанси як складова фінансової системи	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: економічна природа та сутність публічних фінансів; історичні та економічні передумови виникнення фінансів; специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення; поняття та функції публічних фінансів. поняття та принципи побудови фінансової системи; підходило структуризації фінансової системи, основні структурні елементи фінансової системи України, система публічних фондів як матеріальна основа публічних фінансів; основні ланки сучасної системи публічних фінансів України. .Джерела [1, 2, 8,16]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семинар з виконанням практичних задач Тема 2. Державна фінансова політика та механізм її реалізації	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність фінансової політики; моделі фінансових відносин у суспільстві; фінансові ресурси; склад і структура державних фінансів України. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань

Семінар запитань і відповідей Тема3. Організаційні основи управління публічними фінансами	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: система управління публічними фінансами; об'єкт і суб'єкт управління, основні форми, методи та інструменти фінансового впливу; принципи, на яких базується управління державними фінансами; фінансовий апарат та його функції; організаційний склад фінансової системи України, фінансові органи та інститути, особливості управління публічними фінансами у зарубіжних країнах. Джерело [1, 2,9]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар з виконанням практичних задач Тема 4. Нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: фінансове право, джерела фінансового права, нормативно-правові акти, що регулюють фінансові відносини в Україні; Конституція України як основне джерело фінансового права; нормативно-правова база управління публічними фінансами в Україні; Бюджетний кодекс України; міжнародні правові акти у сфері публічних фінансів. Джерело [1, 2, 9]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань.	Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень
Семінар з виконанням розрахункових задач Тема 5. Публічні доходи та публічні видатки	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: публічні доходи та методи їх мобілізації; джерела формування публічних доходів; основні методи мобілізації публічних доходів: податки, позики та емісії; сутність і призначення публічних видатків; державне споживання; бюджетне фінансування; зв'язок функцій держави та публічних видатків; класифікація видатків. Джерело [1, 2, 9, 12,13]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань,
Разом змістовий модуль 1	56		
Змістовий модуль 2. Основні елементи системи публічних фінансів			
Семінар з виконанням розрахункових задач Тема 6. Податки та податкова система	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність, класифікація та основні елементи податків; особливості податкової системи України; податкове право і політика оподаткування в Україні в сучасних умовах. джерело [1,2, 8,9,10,12]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар з виконанням розрахункових задач Тема 7. Бюджет і бюджетна система	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність, значення та функції бюджету; бюджетний устрій і бюджетна система України; етапи бюджетного процесу. Джерело [1, 2, 9, 16]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань, перевірка зібраної інформації
Семінар з виконанням розрахункових задач Тема 8. Державний бюджет України	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: призначення і роль державного бюджету; доходи державного бюджету України; доходи загального та спеціального фонду державного бюджету України; структура доходів державного бюджету України; видатки, що здійснюються з державного бюджету України; основні напрямки використання бюджетних коштів; фактори, що впливають на формування видатків державного бюджету України в сучасних умовах; бюджетний дефіцит: причини, види та шляхи оптимізації; поняття й причини виникнення	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань

інструменти фінансового впливу; принципи, на яких базується управління державними фінансами; фінансовий апарат та його функції; організаційний склад фінансової системи України, фінансові органи та інститути												
4. Уміння оперувати законодавчо-нормативною базою та розрахунковим інструментарієм при оцінці ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства і держави												+
5. Уміння досліджувати джерела формування публічних доходів; основні методи мобілізації публічних доходів: податки, позики та емісії; сутність і призначення публічних видатків; державне споживання; бюджетне фінансування; зв'язок функцій держави та публічних видатків; класифікація видатків												+
6. Уміння застосовувати знання щодо основних елементів податків; особливостей податкової системи України; податкове право і політика оподаткування в Україні в сучасних умовах.												+
7. Уміння використовувати на практиці знання щодо сутності, значення та функцій бюджету; бюджетного устрою і бюджетної системи України; етапів бюджетного процесу												+
8. Навички визначати основні напрямки використання бюджетних коштів; фактори, що впливають на формування видатків державного бюджету України в сучасних умовах; бюджетний дефіцит: причини, види та шляхи оптимізації; поняття й причини виникнення бюджетного дефіциту; види бюджетного дефіциту; джерела фінансування дефіциту бюджету; шляхи подолання бюджетного дефіциту												+
9. Здатність формувати уявлення щодо функцій державного кредиту; основних форм державного кредиту та їх характеристика; державний борг та методи управління ним												+

8. Форми навчання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійне опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: на протязі семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів);

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1			2			2
Тема 2		2				2
Тема 3	2		1			3
Тема 4	2	2	3			7
Тема 5	4	4	6			14
Разом змістовий модуль 1	8	8	12			28
Змістовий модуль 2.						
Тема 6	2	3				5
Тема 7	1	2				3
Тема 8	2					2
Тема 9	1	1	2			4
Тема 10	1	1	2			4
Тема 11	1	1	2			4
Разом змістовий модуль 2	8	8	6			22
Разом	16	16	18			50

Оцінювання студентів при проведенні екзамену з використанням комп'ютерної програми "TestXPro"

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань).

Оцінювання *тестових завдань* (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі інформації, яку надає комп'ютер за результатами тестування (кількість правильних відповідей). Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання *теоретичної частини* екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання **практичної частини** (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Оцінювання студентів при проведенні екзамену без використання комп'ютерної програми «MyTest»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань). Оцінювання *тестових завдань* (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі підрахунку кількості правильних тестів. Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання *теоретичної частини* екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання **практичної частини** (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

1. Навчальний посібник.
2. Електронний конспект лекцій.
3. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
4. Індивідуальні завдання.
5. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Базова

- 1 Юнацький М.О. / Публічні фінанси [Текст] : конспект лекцій / М.О. Юнацький; ДонНУЕТ. - Кривий Ріг, 2017. - 200 с.
- 2 Александрова Г.М. Вплив політичних еліт на вибір напрямку розвитку пенсійної системи країни [Текст] / Г. М. Александрова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, 2016. - № 19. – 151 с., С. 112-117.
- 3 Александрова Г.М., Науменко О.Д. Фактори впливу на інвестиційну привабливість країни і проблеми залучення іноземних інвестицій в сучасних умовах розвитку економіки України // Східна Європа економіка, бізнес та управління. – 2016 9прийнята до друку).
- 4 Александрова Г.М., Пишна О.В. Напрями вдосконалення фінансової політики стимулювання діяльності громадських організацій в Україні // Економіка і суспільство. – 2016. - № 3. - 580 с., 457-463.
- 5 Антропов В. В. Социальная рыночная экономика: путь Германии / В. В. Антропов. — М. : ЗАО Изд-во «Экономика», 2009.
- 6 Бойко С. Публічні фінанси у контексті генези та еволюції понятійно-категоріального апарату фінансової науки // Економіст, №10, 2015 , с. 31-35.
- 7 Дегтяр А. О. Публічні фінанси : навч. посібн. / А. О. Дегтяр, М. В. Гончаренко, О. С. Лесная. Х. : С. А. М., 2011. – 512 с.
- 8 Публічні фінанси [Текст] : конспект лекцій / Г.М. Александрова; ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 110 с.
- 9 Хомаківська В. П. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. / Хомаківська В. П., Данілов О. Д. - Ірпінь: Академія ДПС України. 2011.
- 10 Худик А.М. Публічні фінанси як об'єкт правового регулювання конституцій інструментальної із соціальними елементами ліберально-капіталістичної моделі // Науковий вісник Чернівецького університету, 2012, Випуск 636. Правознавство. с. 111-117.

Допоміжна

- 11 Бойко-Слобожан О. О. Принципи правового регулювання витрат місцевих бюджетів /О. О. Бойко-Слобожан//Право та управління. – 2012. – №2. – С. 153-161

- 12 Бюджетний кодекс України. Відомості верховної ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст.572 із змінами, внесеними згідно із законами № 700-VIII від 17.09.2015
- 13 В.Д.Базилевич, Л.О.Баластрик. Державні фінанси. Навчальний посібник - К.:Атіка, 2002.-368.
- 14 Василик О.Д. , Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2003. - 608 с.
- 15 Василик О.Д. Теорія фінансів Підручник - К: НІОС. -2000. –416 с.
- 16 Гвазава Н.Г. Формування місцевих бюджетів: проблеми та перспективи / Гвазава Н.Г // Регіональна економіка. — 2013. — № 4. — С. 26–35.
- 17 Економічна статистика: Навч. посіб. / За ред. д-ра екон. наук Р.М. Моторина. – К.: КНЕУ, 2005
- 18 Карлін, М. І. Бюджетна система України [Текст] : навч. посіб. / М. І. Карлін ; М-во освіти і науки України . — К. : Знання, 2008 . — 428 с.
- 19 Конституція України. – К. : Право, 2011. – 56 с.
- 20 Легкоступ І.І. Теоретичні та практичні аспекти видатків місцевих бюджетів України в сучасних умовах / І. І. Легкоступ // Економіка. Фінанси. Право. – 2010. – № 2. – С. 22-26
- 21 Ніколаєва О.М. Місцеві фінанси. : навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2013 - 354с.
- 22 Панкевич Л.В, Бюджетний менеджмент: Навч. посіб. / Л.В. Панкевич, М.А. Зварич, П.Я. Могиляк, Б.І. Хомічак. - К.: Знання, 2014 - 293 с.
- 23 Старостенко, Г. Г. Бюджетна система [Текст] : навч. посіб. для студ. екон. спец. усіх форм навчання / Г. Г. Старостенко, Ю.В. Булгаков. – К.: Центр навчальної літератури, 2015 – 240 с
- 24 Сунцова О. О. Місцеві фінанси: навч. Посіб.–к.: центр учбової літератури, 2010. — 488 с.
- 25 Сунцова,О.О. Місцеві фінанси [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. : рекомендовано М-вом освіти і науки України / О. О. Сунцова . — Вид. 2-ге, перероб. та допов. — [Донецк : ДонНУЕТ, 2012] . — Локал. комп'ютер. мережа НБ ДонНУЕТ.
- 26 Формування доходів місцевих бюджетів в Україні: проблеми та перспективи вдосконалення / Т. О. Паутова // Публічне управління: теорія та практика. - 2014. - Вип. 1. - С. 132-138.

Інформаційні ресурси

- 27 Антимонопольний комітет України. Режим доступу: <http://www.amc.gov.ua>
- 28 Архів статистичної інформації Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових. Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/1060.html>
- 29 Архів статистичної інформації Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері фінансових ринків. Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/1060.html>
- 30 Верховна Рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс] /

Верховна Рада України. - Електрон. текст. дані. - К. : Верховна Рада України, сор. 1994-2013. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

- 31 Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / Держстат України. - Електрон. текст. дані. - К. : Держстат України, сор. 1998-2013. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ

Тема 1. Публічні фінанси як складова фінансової системи

Семінар 1.1 «Поняття та функції публічних фінансів»

План заняття:

1. Розгорнута бесіда за питаннями:

1. Історичні та економічні передумови виникнення фінансів.
2. Еволюція загальної теорії фінансів.
3. Поняття та функції публічних фінансів.
4. Фінансова система: поняття й загальна характеристика її сфер і ланок.
5. Підходи до структуризації фінансової системи.
6. Публічні фінанси зарубіжних країн.

2. Тестове опитування за результатами вивчення теми.

3. Економічний диктант.

Фінанси, предмет фінансової науки, фінансові відносини, фінансові ресурси, фінансові фонди, характерні особливості фінансів, функції фінансів, фінансова система, сфери і ланки фінансової системи, фінансово-кредитний механізм, фінансовий апарат, фінансова інфраструктура

4. Розв'язання задач.

До кожного терміна доберіть єдиний правильний варіант визначення.

Терміни:

1. Система місцевих бюджетів.

2. Місцеві бюджети.
3. Бюджет місцевого самоврядування.
4. Загальний фонд місцевого бюджету.
5. Спеціальний фонд місцевого бюджету.
6. Місцевий бюджет поділяється на:
7. Поточні видатки.
8. Видатки розвитку.
9. Структура системи місцевих бюджетів.
10. Місцеві зведені бюджети.
11. Вільні бюджетні кошти.
12. Бюджетний федералізм.

Визначення

- а) Бюджет Автономної Республіки Крим, бюджет області, бюджет міста з районним поділом, бюджет району;
- б) фонд, до складу якого входять надходження з поточного або реєстраційного рахунку фінансового органу на поточний або реєстраційний рахунок установи платіжним дорученням. Ці призначення забезпечують фінансовими ресурсами загальні видатки і не спрямовані на конкретну мету;
- в) бюджети територіальних громад, сіл, селищ, міст та їх об'єднань;
- г) поточний бюджет і бюджет розвитку;
- д) фонд, що формується з конкретно визначених джерел надходжень і використовується на фінансування конкретно визначених цілей;
- є) фонди фінансових ресурсів, що мобілізуються й витрачаються на відповідній території;
- ж) кошти, спрямовані на фінансування установ і закладів виробничої та соціальної інфраструктур, що утримуються за рахунок бюджетних асигнувань, а також на фінансування заходів щодо соціального захисту населення;
- з) бюджет Автономної Республіки Крим, обласні бюджети, бюджети міст республіканського підпорядкування, районні бюджети не міських районів, бюджети міст обласного підпорядкування, бюджети районів міст, бюджети міст районного підпорядкування, бюджети селищних рад, бюджети сільських рад;
- і) кошти, спрямовані на реалізацію програм соціально-економічного розвитку відповідної території, пов'язані зі здійсненням інвестиційної й інноваційної діяльності, а також на фінансування субвенцій та інших видатків, пов'язаних із розширеним відтворенням;
- к) кошти, що утворюються в місцевих бюджетах на початок бюджетного року і не враховуються у процесі затвердження бюджету поточного року;
- л) сукупність самостійних місцевих бюджетів, що не входять до складу державного бюджету і один до одного;
- м) форма внутрішніх міжурядових фінансових відносин; певна філософія організації політичних відносин між різними рівнями влади.

Тема 2. Державна фінансова політика та механізм її реалізації

Семінар 2.1 «Фінансова політика як складова частина економічної і соціальної політики держави»

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1 Типи фінансової політики на різних історичних етапах (класична, регулююча, планово-директивна).

2 Основні напрямки бюджетної політики України на сучасному етапі.

3 Особливості податкової політики в Україні на сучасному етапі.

4 Напрями грошово-кредитної політики в Україні на сучасному етапі.

2. Тестове опитування за результатами вивчення теми.

3. Розв'язання задач.

Задача 2.1. У звітному році місцевий бюджет області отримав надходжень за рахунок:

— прибуткового податку з громадян — 547 216 тис. грн;

— плати за землю — 73 103 тис. грн;

— місцевих податків і зборів — 40 784 тис. грн;

— єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва — 13 783 тис. грн;

— доходів від майна, що належить місцевій владі — 15 893 тис. грн;

— доходів від господарської діяльності підприємств комунальної власності — 548 423 тис. грн.

Усього доходи місцевого бюджету області за звітний рік становили — 1 313 786 тис. грн.

Визначте структуру доходів місцевого бюджету області в звітному році та надходження за рахунок інших доходів. Яка сума доходів надійшла за рахунок податкових надходжень, а яка за рахунок неподаткових?

Задача 2.2 До кожного терміна доберіть єдиний правильний варіант визначення.

Терміни

1. Позабюджетні фонди.

2. Цільові фонди.

3. Валютні фонди.

4. Резервні фонди.

5. Гарантійні фонди.

6. Амортизаційний фонд.

7. Страхові фонди.

Визначення

а) Фонди, що створюються з метою забезпечення гарантованих умов повернення коштів, залучених від муніципальних позик;

- б) фонди, створені при кредитних установах, котрі надають гарантії з кредитів нещодавно створеним підприємствам;
- в) різновид позабюджетних фондів, що використовуються для розв'язання конкретних проблем, визначених органами місцевого самоврядування;
- г) валютні кошти органів місцевого самоврядування, що формуються на основі порядку, встановленого законодавством України, входять до складу місцевого бюджету і витрачаються з метою, визначеною місцевою владою;
- д) грошові ресурси, що акумулюються на окремих рахунках, використовуються за цільовим призначенням для фінансування конкретних програм або заходів;
- є) спеціальні фонди, які формуються у складі місцевих бюджетів і використовуються з метою фінансування невідкладних заходів, не передбачених під час їх затвердження;
- ж) фонди, що формуються за рахунок амортизаційних відрахувань муніципальних підприємств і є організаційною формою концентрації фінансових ресурсів для оновлення обладнання в муніципальному секторі економіки.

Тема 3. Організаційні основи управління публічними фінансами

Семінар 3.1 «Характеристика органів управління фінансовою системою України»

План заняття

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

- 1 Система управління публічними фінансами в Україні.
- 2 Особливості управління публічними фінансами в зарубіжних країнах.
- 3 Дайте визначення поняття "управління публічними фінансами".
- 4 Назвіть об'єкт та суб'єкт управління публічними фінансами.
- 5 Охарактеризуйте основні форми управління фінансами.
- 6 Назвіть основні фінансові інструменти.
- 7 На яких принципах базується управління публічними фінансами?
- 8 Які органи та інститути входять до організаційного складу фінансової системи України?
- 9 Яким чином розподіляються функції в управлінні фінансами між органами державної влади й управління?
- 10 Які основні функції виконує Міністерство фінансів України?

2. Тестове опитування за результатами вивчення теми.

Тема 4. Нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів

Семінар 4.1 Характеристика нормативно-правової бази управління публічними фінансами в Україні

План заняття

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

- 1 Конституція України як основне джерело фінансового права.
- 2 Бюджетний кодекс України.
- 3 Нормативно-правові акти міжнародних організацій в сфері публічних фінансів

2. Тестове опитування за результатами вивчення теми.

3. Розв'язання задач.

Задача 4.1. На основі наведених даних необхідно визначити податок на прибуток:

чистий валов. дохід від реалізації – 280 тис.грн;

валові витрати - 150 тис.грн;

аванси, отримані від покупців – 42 тис.грн;

витрати на утрим. амін-ції п-ва – 20 тис.грн.;

сплачена наперед орендна плата – 30 тис. грн;

перераховані поставч-кам аванси – 80 тис.грн;

дохід, отриманий по відсотках – 15 тис.грн ;

благодійний внесок дитяч. будинку – 2 тис. грн;

витрати на реалізацію продукції – 20 тис. грн.

Задача 4.2. Підприємство 1 червня поточного року отримало кредит на суму 120 тис грн строком на 4 місяці під 40% річних. У кредитному договорі передбачається щомісячне погашення кредиту рівними частинами та пеня за несвоєчасне повернення кредиту у розмірі 0,5% від простроченої суми кредиту за кожний день прострочки. Залишок кредиту у сумі 30 тис грн було повернено комерційному банку 15 жовтня поточного року. Необхідно визначити суму коштів, яку поверне підприємство банку по закінченню строку кредитування.

Тема 5. Публічні доходи та публічні видатки

Семінар 5.1 «Загальна характеристика публічних доходів та методи їх мобілізації»

План заняття

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

- 1 Загальна характеристика публічних доходів та методи їх мобілізації.

- 2 Сутність та структура публічних видатків.
- 3 Державне фінансове забезпечення соціальних гарантій населенню.
2. *Тестове опитування за результатами вивчення теми.*
3. *Обговорення практичних питань.*
 - 1 Назвіть головне джерело формування публічних доходів.
 - 2 Назвіть основні методи мобілізації публічних доходів.
 - 3 Розкрийте сутність публічних видатків.
 - 4 Охарактеризуйте структуру системи публічних видатків.
 - 5 Охарактеризуйте видатки бюджету.
 - 6 Які методи бюджетного фінансування вам відомі?
 - 7 Наведіть класифікацію бюджетних видатків.
 - 8 Охарактеризуйте напрями бюджетного фінансування.
 - 9 Охарактеризуйте форми бюджетного фінансування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ

Тема 6. Податки та податкова система

Семінар 6.1 «Сутність податкової системи та принципи її побудови»

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

- 1 Соціально-економічна сутність та функції податків.
- 2 Сутність податкової системи та принципи її побудови.
- 3 Податкова політика та напрями реформування податкової системи України в сучасних умовах.
- 4 Податок на прибуток підприємств, його регулюючі функції й значення в стимулюванні ділової та інвестиційної активності.
- 5 Податок з доходів фізичних осіб. Напрями реформування оподаткування доходів громадян.
- 6 Податки на споживання: податок на додану вартість й акцизний податок. Місцеві податки та збори. Напрями реформування місцевих податків як фінансової бази місцевих бюджетів.

2. Тестове опитування за результатами вивчення теми.

3. Економічний диктант.

Податок, податкова система, податкова політика, система оподаткування, податкові органи, суб'єкт податку, об'єкт оподаткування, ставка, база оподаткування, податковий період.

4. Розв'язання задач.

Задача 6.1. Необхідно визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця, якщо підприємство реалізує різні види продукції.

Вихідні дані

Протягом звітного місяця здійснено такі операції:

1. Придбано сировину для основного виробництва на суму 480 00 грн. (з урахуванням ПДВ).
2. Реалізовано жетони для торгівельних автоматів — 5100 грн.
3. Відвантажено готову продукцію на суму 42 000 грн. (без урахування ПДВ).
4. Продано продукцію спеціального призначення для інвалідів на суму 780 грн.
5. Здійснено витрати зі сплати податку, які не підтверджені документально, на суму 2000 грн.
6. Придбано верстати для використання у виробництві товарної продукції, на суму 280 000 грн.
7. Виплачено зарплату товаром на суму 3600 грн.

Задача 6.2. Необхідно визначити величину ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного кварталу, якщо підприємство реалізує різні види продукції.

Вихідні дані

В четвертому кварталі підприємством здійснено такі господарські операції:

1. На виконання договору закупівлі-продажу, що передбачає оплату коштами, підприємство придбало сталь листову (контрактна вартість 16000 грн, включаючи ПДВ). Операції здійснено в такому порядку:
 - у жовтні оприбутковано на склад підприємства сталь листову на суму 5000 грн, здійснено оплату з поточного рахунку підприємства в розмірі 13000 грн;
 - у листопаді отримано на склад сталь листову на суму 3000 грн.
2. Відповідно до договору (загальна сума за договором 80 000 грн, включаючи ПДВ), що передбачає оплату взаємними постачаннями:
 - у жовтні підприємством відвантажено сировину на суму, згідно з накладною, 7 4000 грн;
 - у листопаді оприбутковано валки на суму 30 000 грн;
 - у грудні на підприємстві оприбутковано мідний дріт на суму 7000 грн.

Задача 6.3 Необхідно визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця, якщо підприємство реалізує різні види продукції.

Вихідні дані

Протягом звітного місяця здійснено такі операції:

1. Закуплено сировину на виготовлення продуктів дитячого харчування на суму 54 000 грн. (з урахуванням ПДВ).
2. Придбано устаткування для подальшого перепродажу на суму 268000 грн.
3. Реалізовано зайві верстати, що обліковуються на балансі підприємства, на суму 300 000 грн. (з урахуванням ПДВ).
4. Реалізовано товарну продукцію на суму 18 600 грн. (без урахування ПДВ).

5. Реалізовано дитяче харчування на суму 70 000 грн.
6. Оплачено вартість державних платних послуг 120 грн.

Задача 6.4. Необхідно визначити величину ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного кварталу, якщо підприємство реалізує різні види продукції.

Вихідні дані

В першому кварталі підприємством здійснено такі господарські операції:

1. На виконання договору купівлі-продажу, що передбачає оплату коштами, підприємство реалізувало готову продукцію (контрактна вартість 46000 грн, в тому числі ПДВ). Операції здійснено у такому порядку:
 - у січні відвантажено готову продукцію покупцю. Сума згідно з накладною склала 46000 грн;
 - у лютому на поточний рахунок підприємства нараховано часткову оплату за готову продукцію в розмірі 20 000 грн;
 - у березні на поточний рахунок підприємства нараховано доплату за готову продукцію в сумі 26 000 грн.
2. Відповідно до договору (загальна сума за договором 70000 грн, в тому числі ПДВ), що передбачає оплату взаємними постачаннями:
 - у лютому підприємством оприбутковано запасні частини на суму 34 000 грн;
 - у березні підприємство виконало будівельні роботи. Відповідно до акту приймання робіт сума склала 55 000 грн. На підприємстві оприбутковано товарну продукцію на суму 14 000 грн.
3. Здобуто емісійний дохід — 12000 грн.
4. Сплачено податок на додану вартість за лютий — 2000 грн.
5. Придбано основні фонди виробничого призначення (з ПДВ) — 25000 грн.

Тема 7. Бюджет і бюджетна система

Семінар 7.1 «Бюджет як економічна категорія, призначення й роль бюджету»

План заняття

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Бюджет як економічна категорія, призначення й роль бюджету.
2. Становлення та розвиток бюджетної системи України.
3. Бюджетний процес, характеристика етапів бюджетного процесу на державному та місцевому рівнях.
4. Повноваження учасників бюджетного процесу.
5. Зарубіжний досвід організації бюджетного процесу.
6. Сутність та методи бюджетного планування.

2. Тестове опитування за результатами вивчення теми.

3. Розв'язання задач.

Задача 7.1. Необхідно визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця, якщо підприємство реалізує різні види продукції.

Вихідні дані

Протягом квітня здійснено такі операції.

1. Закуплено сировину і матеріали для виготовлення продуктів дитячого харчування на загальну суму 18 000 грн.
2. Реалізовано дитяче харчування через молочні кухні на загальну суму 22 000 грн.
3. Реалізовано путівки на санаторно-курортне лікування дітей працівників підприємства на загальну суму 3600 грн.
4. Отримано орендну плату за виробничу ділянку, що надана у фінансову оренду — 900 грн.
5. Нараховано заробітну плату працівникам підприємства — 58 000 грн.
6. Отримано дохід від реалізації товарів на території України 51 000 грн. з ПДВ.
7. Продано товари народного споживання працівникам підприємства на суму 8000 грн.

Задача 7.2. На підставі даних про Зведений, Державний та місцеві бюджети України за два роки, наведених у табл.

1. Розрахуйте відносні показники, які дозволять визначити процент виконання плану. Результати занесіть у таблицю.
2. Розрахуйте величину міжбюджетних трансфертів.
3. Зробіть висновки про структурні зрушення у складі бюджетів і найбільш вагомих показниках бюджетів в абсолютних та відносних величинах.
4. Для ілюстрації структури та структурних зрушень побудуйте секторальні діаграми.

Видатки Зведеного, Державного та місцевих бюджетів України

X. Роки Видатки [^]	1-й рік			2-й рік		
	План, млн. грн.	Факт, млн. грн.	Виконання, %	План, млн. грн.	Факт, млн. грн.	Виконання, %
Зведений бюджет, у т. ч.:	358 622,2	307 312,2	?	388 214,8	377 842,8	?
- загальний фонд	251 759,3	240 059,4	?	306 283,8	299 414,7	?
- спеціальний фонд	106 862,9	67 252,8	?	81 931,0	78 428,1	?
Державний бюджет (без урахування міжбюджетних трансфертів), у т. ч.:	221 100,9	180 176,6	?	227 333,9	225 822,5	?
- загальний фонд	137 098,2	131 270,6	?	166 765,1	165 939,8	?
- спеціальний фонд	84 002,7	48 906,0	?	60 568,9	59 882,8	?
Місцеві бюджети (без урахування міжбюджетних трансфертів), у т. ч.:	137 521,3	127 135,6	?	160 880,8	152 020,3	?
- загальний фонд	114 661,1	108 788,8	?	139 518,7	133 474,9	?
- спеціальний фонд	22 860,2	18 346,8	?	21 362,1	18 545,4	?
Державний бюджет (з урахуванням міжбюджетних трансфертів), у т. ч.:	284 664,7	242 356,7	?	307 748,2	303 588,7	?
- загальний фонд	194 378,7	187 760,0	?	240 987,3	238 314,9	?
- спеціальний фонд	90 286,0	54 596,7	?	66 760,9	65 273,8	?
Міжбюджетні трансферти, разом	?		?		?	?

Тема 8. Державний бюджет України

Семінар 8.1 «Економічна сутність та призначення бюджету»

План заняття

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Економічна сутність та призначення бюджету.
2. Склад доходів бюджету.
3. Склад видатків бюджету.
4. Бюджетна система та принципи її побудови.
5. Бюджетний процес.

2. Тестове опитування за результатами вивчення теми.

3. Обговорення практичних питань.

1. Охарактеризуйте етапи складання проекту бюджету.
2. Охарактеризуйте порядок розгляду проекту Державного бюджету Кабінетом Міністрів.
3. Охарактеризуйте порядок розгляду закону про Державний бюджет України Верховною Радою.
4. Охарактеризуйте порядок виконання бюджету.
5. Що означає поняття «казначейська система виконання бюджету»?
6. Охарактеризуйте порядок звітування про виконання бюджету.

Тема 9. Місцеві бюджети України

Семінар 9.1 «Місцеві бюджети - визначна ланка місцевих фінансів»

План заняття

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Місцеві фінанси як система.
2. Функції місцевих фінансів.
3. Фінансове забезпечення підприємств комунальної власності.
4. Поняття комунальної власності.
5. Регіональні цільові фонди.
6. Зміст і складові міжбюджетних відносин та методи бюджетного регулювання.
7. Поняття комунальної власності.
8. Управління фінансами та контроль на регіональному рівні.
9. Зарубіжний досвід місцевого самоврядування.

2. Тестове опитування за результатами вивчення теми.

3. Розв'язання задач.

Задача 9.1. Обсяг місцевих бюджетів на 20 р. склав більш 17 млрд. грн., при плані на 20 р. - 12,5 млрд. грн. Це складає 33,8 % від обсягу видаткової частини зведеного бюджету або 36 % від загального фонду бюджету. Визначити відсоток виконання місцевих бюджетів за поточний рік, обсяг видаткової частини зведеного бюджету та загальний фонд бюджету.

Задача 9.2. Бюджет міста з районним поділом складає 108 932,0 тис. грн. Доходи I-го району складають 25,6 %;

- II- го - 32,2 %;
- III- го - 25,0 %;
- IV- го - ?

Знайдіть суму доходів бюджету кожного району міста.

Задача 9.3. У звітному році місцевий бюджет Харківської області отримав надходжень за рахунок:

- податку на доходи фізичних осіб - 547 216 тис. грн.;
- плати за землю - 73 103 тис. грн.;
- місцевих податків і зборів - 40 784 тис. грн.;
- єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва - 13 783 тис. грн.;
- доходів від майна, що належить місцевій владі - 15 893 тис. грн.;
- доходів від господарської діяльності підприємств комунальної власності - 548 423 тис. грн.

Всього доходи місцевого бюджету Харківської області за звітний рік склали - 11 13 786 тис. грн.

Визначте структуру доходів місцевого бюджету Харківської області в звітному році та надходження за рахунок інших доходів. Яка частка доходів надійшла за рахунок податкових надходжень, а яка за рахунок неподаткових?

Задача 9.4. Загальна площа житлових будинків комунальної власності районів міста та ЖКГ, які перебувають на обслуговуванні, становить 36 385,7 тис. кв. м, у тому числі площа будинків не обладнаних ліфтами становить 27 298,3 тис. кв. м. Тарифи по квартирній платі в будинках не обладнаних ліфтами встановлені в розмірі 0,22 грн. без ПДВ за 1 кв. м, а в будинках обладнаних ліфтами - на 7 копійок більше. Визначити очікувані доходи з квартирної плати на плановий рік.

Задача 9.5. У плановому періоді плата за 1 кв. м орендованої площі збільшиться на 17 % у порівнянні з попереднім періодом, де вона становила 1,41 коп. за 1 кв. м.

Слід зазначити, що загальна площа нежитлових приміщень дорівнює 5,38 % від загальної жилої площі міста, яка складає 3 289 278,0 кв. м.

Визначити суму грошових коштів, які надійдуть від експлуатації нежитлових приміщень.

Задача 9.6. У періоді, що передує плановому, ДКП «Київелектротранс» перевезе 428 000 тис. пасажирів, у тому числі 207 000 тис. пасажирів платно і 221 000 тис. пасажирів, які користуються правом безкоштовного проїзду. При цьому по абонентних талонах буде перевезено 80 000 тис. пасажирів, від яких буде одержано 24,0 млн грн доходів, а по проїзних квитках буде перевезено 127 000 тис. пасажирів, від яких буде одержано 14,0 млн грн.

У плановому періоді кількість пасажироперевезень збільшиться на 4,91 %. Визначити доходи ДКП «Київелектротранс» у плановому періоді та втрати від безплатного перевезення пасажирів.

Тема 10. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення

Семінар 10.1 «Загальнодержавні фонди цільового призначення, їх класифікація і характеристика»

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Загальнодержавні фонди цільового призначення, їх класифікація і характеристика.
2. Характеристика загальнодержавних позабюджетних цільових фондів, що створені в Україні.
3. Недержавні фінансові фонди.
2. Тестове опитування за результатами вивчення теми.
3. Обговорення практичних питань.
1. Дати коротку характеристику законодавчої бази функціонування державних цільових фондів.
2. Яке призначення Фонду соціального захисту інвалідів?
3. Які особливості формування цільових фондів у структурі державних і місцевих бюджетів?
4. Поясніть необхідність існування окремих державних позабюджетних фондів.
5. Які основні завдання Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття?
6. Назвіть джерела формування коштів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.
7. В яких випадках підприємства повинні перераховувати цільові кошти до Фонду соціального захисту інвалідів?
8. Які суб'єкти беруть участь у недержавному пенсійному страхуванні?
9. Охарактеризуйте специфіку діяльності благодійних фондів?

Тема 11 Державний кредит і державний борг

Семінар 11.1 «Державний борг, його сутність та види»

План заняття

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань

самотійного вивчення:

1. Економічна сутність державного кредиту.
2. Види і форми державного кредиту.
3. Назвіть необхідні передумови проведення державних запозичень.
4. Що таке державний борг?
5. Охарактеризуйте складові державного боргу.

2. Тестове опитування за результатами вивчення теми.

3. Економічний диктант.

Державний кредит, форми державного кредиту, механізм державного кредитування, державний борг, види державного боргу, поточний державний борг, капітальний державний борг.

4. Обговорення практичних питань.

1. Якими правовими нормами регулюється величина державного боргу України?
2. Що розуміється під управлінням державним боргом?
3. Які показники оцінки державного боргу Ви знаєте?

Семінар 11.2 «Методи управління державним боргом»

План заняття

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самотійного вивчення:

6. Економічна сутність державного кредиту.
7. Види і форми державного кредиту.
8. Економічні наслідки державного боргу.

2. Тестове опитування за результатами вивчення теми.

3. Економічний диктант.

Внутрішній державний борг, зовнішній державний борг, управління державним боргом, обслуговування державного боргу.

4. Обговорення практичних питань.

1. Дослідіть основні засоби обслуговування державного боргу.
2. Охарактеризуйте основні методи управління державним боргом.
3. Назвіть основні економічні наслідки державного боргу.

ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ

Тема 1. Публічні фінанси як складова фінансової системи

Семінар 1.1 «Поняття та функції публічних фінансів»

Методи контролю: усне та письмове опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Дайте визначення фінансів як економічної категорії.
2. Охарактеризуйте розвиток поняття "публічні фінанси".
3. У чому полягають відмінності між публічними й приватними фінансами?
4. Охарактеризуйте сутність розподільчої функції публічних фінансів.
5. Розкрийте сутність контрольної функції публічних фінансів.
6. Дайте визначення фінансової системи.
7. На яких принципах будується фінансова система країни?

8. На розв'язання яких завдань має бути спрямована фінансова система країни?

9. Які ланки включає сучасна система публічних фінансів України?

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. **Фінанси являють собою:**

A. гроші;

B. економічні відносини які пов'язані з формуванням, розподілом та використанням фондів грошових коштів;

C. економічні відносини, які пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції;

D. грошові потоки.

2. **Фінанси виконують функцію:**

A. міри вартості;

B. розподільчу;

C. стимулюючу;

D. контрольну.

3. **До сфери фінансових відносин належить:**

A. виплата заробітної платні робітникам;

B. сплата податків підприємствами;

C. повернення боргу між друзями;

D. купівля продуктів у супермаркеті;

4. **Для фінансових відносин характерним є рух коштів, а саме:**

A. поворотний та сплатний;

B. примусовий, обов'язковий, безповоротний та безоплатний;

C. безповоротний та сплатний.

D. повернення боргу між друзями;

5. **Фінансові відносини охоплюють:**

A. сферу матеріального виробництва;

B. невиробничу сферу;

C. як виробничу, так і невиробничу сфери.

D. всі грошові відносини

6. **Розподільча функція фінансів здійснюється з:**

A. первинним розподілом ВВП та НД;

B. вторинним розподілом (перерозподілом) ВВП та НД;

C. розподілом та перерозподілом ВВП та НД через фінансову систему;

D. контролем за розподілом ВВП до відповідних фондів.

7. **Взаємозв'язок між грошовими та фінансовими відносинами полягає в тому, що:**

A. фінансові відносини є передумовою виникнення грошових відносин;

B. всі грошові відносини є фінансовими;

C. всі фінансові відносини є грошовими.

D. фінансові відносини не є передумовою виникнення грошових відносин

8. Фінансові ресурси - це:

A. грошові фонди, які створюються в процесі розподілу, перерозподілу та використання ВВП за певний період;

B. економічні відносини, що формуються під час створення та розподілу грошових доходів (накопичень) у держави та господарюючих суб'єктів;

C. сукупність централізованих і децентралізованих фондів цільового призначення.

D. сукупність децентралізованих фондів цільового призначення.

9. Чим відрізняються фінанси від грошей?

A. змістом;

B. функціями;

C. змістом і функціями;

D. усі відповіді правильні

10. Функції фінансів - це засіб прояву:

A. сутності фінансів;

B. суспільного призначення фінансів;

C. грошових відносин;

D. усі відповіді правильні.

4. Підготуйтеся до письмового опитування.

5. Підготуйте доповідь та її презентацію.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Глуценко В. В. Фінанси у рисунках, схемах і таблицях : навч. посіб. / В. В. Глуценко. – К. : Ліра-К, 2014. – 344 с.

2. Коваленко Д. І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика : навч. посіб. / Д. І. Коваленко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 578 с.

3. Михайловська С. М. Фінанси в схемах і таблицях : навч. посіб. / С. М. Михайловська. – К. : Ліра-К, 2014. – 386 с.

4. Фінанси: Навчальний посібник в 2-х частинах / [Баранова В.Г., Волохова І.С., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Баранової В.Г. – Одеса: Атлант, 2015. – ч.1. – 344с.

5. Фінанси : підручник. / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 687 с.

6. Шеремет О. А. Фінанси для фінансистів : підручник / О. А. Шеремет. – К. : Ліра-К, 2013. – 612 с.

Допоміжна

9. Василик О.Д. , Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. - К.:

Центр навчальної літератури, 2003. - 608 с.

10. Василик О.Д. Теорія фінансів Підручник - К: ШОС. -2000. -416 с.
11. Гвазава Н.Г. Формування місцевих бюджетів: проблеми та перспективи / Гвазава Н.Г // Регіональна економіка. — 2013. — №4. — С. 26-35.
12. Економічна статистика: Навч. посіб. / За ред. д-ра екон. наук Р.М. Моторина. -К.:КНЕУ, 2005
13. Карлін, М. І. Бюджетна система України [Текст] : навч. посіб. / М. І. Карлін ; М-во освіти і науки України . — К. : Знання, 2008 . — 428 с.

Тема 2. Державна фінансова політика та механізм її реалізації

Семінар 2.1 «Фінансова політика як складова частина економічної і соціальної політики держави»

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Сучасна фіскальна політика України.
2. Сучасна монетарна політика України.
3. Особливості митної та валютної політики України на сучасному етапі.
4. Державна інвестиційна політика України.
5. Моделі фінансових відносин у суспільстві: переваги та недоліки (моделі ринкової та адміністративної економіки; американська, східноєвропейська та скандинавська модель)

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Фінанси підприємств, установ, організацій та фінанси населення поєднані таким поняттям:

- A. централізовані фінанси;
- B. децентралізовані фінанси;
- C. фінансова інфраструктура.
- D. фінанси підприємств колективної форми власності.

2. До складу державних фінансів не входять:

- A. державний бюджет;
- B. державний кредит;
- C. позабюджетні спеціальні фонди;
- D. фінанси підприємств колективної форми власності.

3. Базовою ланкою фінансової системи країни є фінанси підприємств, оскільки:

- A. для них характерна висока регламентація державних фінансових відносин;
- B. вони мають власні доходи;
- C. саме тут утворюється переважна частина фінансових ресурсів держави.
- D. особлива форма грошових відносин, коли держава є боржником

4. У чому полягає сутність поняття "державні фінанси":

- A. системі економічних відносин, пов'язаних із формуванням, розподілом і використанням фондів грошових коштів, з метою виконання завдань і функцій держави;
- B. сукупності усієї грошової маси в країні;
- C. обсязі грошової маси, що використовується для обслуговування товарного обігу?
- D. особлива форма грошових відносин, коли держава є боржником

5. До фінансової інфраструктури належать:

- A. система органів управління фінансами;
- B. нормативно-законодавча база;
- C. підготовка фахівців;
- D. спеціалізоване виробництво;

6. Державний кредит — це:

- A. особлива форма грошових відносин, коли держава є боржником;
- B. складова загальнодержавних фінансів, що дає змогу утворити централізовані фінансові ресурси для потреб держави;
- C. грошові відносини, які виникають між державою, юридичними та фізичними особами, вони пов'язані з мобілізацією коштів та їх використанням на фінансування державних потреб.
- D. форма забезпечення додатковими ресурсами пріоритетних сфер економіки та розширення соціальних допомог населенню.

7. Позабюджетні цільові фонди — це:

- A. специфічна форма перерозподілу та використання фінансових ресурсів країни з метою фінансування конкретних соціальних та економічних потреб загальнодержавного або регіонального значення;
- B. форма забезпечення додатковими ресурсами пріоритетних сфер економіки та розширення соціальних допомог населенню.

С. грошові відносини, які виникають між державою та юридичними особами в зв'язку зі створенням централізованих фондів

Д. система економічних відносин, що виникають у суспільстві в процесі формування, розподілу та використання централізованого фонду грошових коштів держави

8. Державний бюджет — це:

А. система економічних відносин, що виникають у суспільстві в процесі формування, розподілу та використання централізованого фонду грошових коштів держави;

В. грошові відносини, які виникають між державою та юридичними особами в зв'язку зі створенням централізованих фондів.

С. специфічна форма перерозподілу та використання фінансових ресурсів країни з метою фінансування конкретних соціальних та економічних потреб загальнодержавного або регіонального значення;

Д. форма забезпечення додатковими ресурсами пріоритетних сфер економіки та розширення соціальних допомог населенню.

9. До складу децентралізованих фінансів не входять:

А. фінанси підприємницьких структур;

В. фінанси населення;

С. місцеві бюджети.

Д. позабюджетні фонди.

10. Що є провідною ланкою загальнодержавних фінансів:

А. державний бюджет;

В. державний кредит;

С. позабюджетні фонди;

Д. місцеві бюджети?

4. Підготуйтеся до письмового опитування.

5. Підготуйте доповідь та її презентацію.

1. Структурна побудова та засади функціонування фінансової системи в Україні.
2. Економічна сутність та правові основи фінансової діяльності держави.
3. Регулюючий вплив фінансової політики на розвиток суспільства.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Азаренкова Г.М. Фінанси: Практикум: навч. посіб. / Азаренкова Г.М.,

Борисенко І.І.– К.: Знання, 2008. – 279 с.

2. Колесников О. В., Бойко Д. І., Коковіхіна О. О. Історія грошей та фінансів. 2-ге видання виправлене та доповнене: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 140 с.

3. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник, 4-те вид. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 312 с.

4. Юхименко П. І., Федосов В. М., Лазебник Л. Л. та ін. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 576 с.

5. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Іщук Л.І., Кравчук О.М.; Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.

Допоміжна

6. Василик О.Д. , Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2003. - 608 с.

7. Василик О.Д. Теорія фінансів Підручник - К: ШОС. -2000. -416 с.

8. Гвазава Н.Г. Формування місцевих бюджетів: проблеми та перспективи / Гвазава Н.Г // Регіональна економіка. — 2013. — №4. — С. 26-35.

9. Економічна статистика: Навч. посіб. / За ред. д-ра екон. наук Р.М. Моторина. - К.:КНЕУ, 2005

10. Карлін, М. І. Бюджетна система України [Текст] : навч. посіб. / М. І. Карлін ; М-во освіти і науки України . — К. : Знання, 2008 . — 428 с.

Тема 3. Організаційні основи управління публічними фінансами

Семінар 3.1 «Характеристика органів управління фінансовою системою України»

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Функції суб'єктів управління фінансами в Україні та закордоном: порівняльна характеристика.

2. Права і обов'язки Міністерства фінансів, його структурних підрозділів у регіонах у сфері управління фінансами.

3. Повноваження органів місцевого самоврядування в сфері публічних фінансів.

4. Сутність, форми та методи фінансового контролю.

5. Система державного фінансового контролю в Україні.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. У чому полягає сутність місцевих фінансів:

А. системі економічних відносин, за допомогою яких формуються, розподіляються та перерозподіляються фонди грошових коштів, що використовуються на економічний та соціальний розвиток територій;

В. системі економічних відносин, за допомогою яких формуються регіональні спеціальні фонди;

С. сукупності органів управління фінансами на рівні регіонів.

Д. форма забезпечення додатковими ресурсами пріоритетних сфер економіки та розширення соціальних допомог населенню.

2. У складі фінансової системи розрізняють такі підсистеми:

А. централізовані фінанси;

В. державний бюджет;

С. децентралізовані фінанси;

Д. фінанси населення;

3. Стратегічне управління фінансами в Україні здійснюють:

А. Верховна Рада України, Президент України та його апарат, Кабінет Міністрів України;

В. Державне казначейство України, Державна податкова адміністрація України;

С. Міністерство фінансів України, управління (відділи) міністерств, відомств, фінансові служби підприємств та організацій.

Д. Державна податкова адміністрація України

4. Хто виконує оперативне управління фінансами:

А. Верховна Рада України, Президент України та його апарат, Кабінет Міністрів України;

В. Державне казначейство України, Державна податкова адміністрація України;

С. Міністерство фінансів України, управління, (відділи) міністерств, відомств, фінансові служби підприємств та організацій?

Д. Державна податкова адміністрація України

5. Фінансове законодавство в Україні приймає:

А. Державне казначейство України;

В. Кабінет Міністрів України;

С. Верховна Рада України;

Д. Рахункова палата України.

6. Проект Державного бюджету України складає:

- A. Рахункова палата;
- B. Президент України;
- C. Міністерство фінансів України;
- D. Верховна Рада України;

7. Виконанням Державного бюджету України спеціально займається:

- A. Державна податкова адміністрація;
- B. Державне казначейство України;
- C. Рахункова палата.
- D. Верховна Рада України

8. Залежно від суб'єктів фінансовий контроль поділяється на:

- A. державний, внутрішньогосподарський, аудиторський, громадський;
- B. попередній, поточний, наступний;
- C. обов'язковий та ініціативний.
- D. аудиторський, громадський

9. До органів виконавчої влади в Україні належать:

- A. Кабінет Міністрів України, галузеві міністерства, управління та відомства;
- B. обласні державні адміністрації;
- C. варіанти відповіді 1) і 2) правильні.
- D. Національний банк України

10. Вищим органом державного фінансово-економічного контролю в Україні є:

- A. Державна податкова адміністрація;
- B. Національний банк України;
- C. Рахункова палата.
- D. обласні державні адміністрації

4. Підготуйтеся до письмового опитування.

5. Підготуйте доповідь та її презентацію.

1. Порівняльна характеристика суб'єктів управління фінансами в Україні та закордоном.
2. Реалізація повноважень органів місцевого самоврядування в сфері публічних фінансів.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту фінансового права за 2012 рік / НДІ фінансового права. – К.: Алерта, 2012. – 334 с.
2. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник, 4-те вид. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 312 с.
3. Сунцова О.О. Фінансові методи в регулюванні економічного розвитку країни / Сунцова О.О. // Актуальні проблеми економіки. – № 2. – 2013. – С. 29–33.
4. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Ішук Л.І., Кравчук О.М.; Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.
5. Фінансове право України. Стан та перспективи розвитку / А.Т. Ковальчук. – К.: Знання, 2007. – 488 с.
6. Шерстенников Ю.В. Модель планування проекту малого та середнього підприємства / Шерстенников Ю.В., Рудянова Т.М. // Актуальні проблеми економіки. – № 7. – 2013. – С. 205–216.

Допоміжна

7. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2003. - 608 с.
8. Василик О.Д. Теорія фінансів Підручник - К: ШОС. -2000. -416 с.
9. Гвазава Н.Г. Формування місцевих бюджетів: проблеми та перспективи / Гвазава Н.Г // Регіональна економіка. — 2013. — №4. — С. 26-35.
10. Економічна статистика: Навч. посіб. / За ред. д-ра екон. наук Р.М. Моторина. - К.:КНЕУ, 2005
11. Карлін, М. І. Бюджетна система України [Текст] : навч. посіб. / М. І. Карлін ; М-во освіти і науки України . — К. : Знання, 2008 . — 428 с.

Тема 4. Нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів

Семінар 4.1 Характеристика нормативно-правової бази управління публічними фінансами в Україні

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Вітчизняне фінансове право: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку.
2. Бюджетний кодекс України, його структура та значення в нормативно-правовому забезпеченні функціонування публічних фінансів.
3. Закон України про Державний бюджет України на поточний рік.
4. Кодекс належної практики по забезпеченню прозорості в бюджетно-податковій сфері МВФ.
5. Оптимальна практика із забезпечення прозорості бюджету.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Що належить до складових фінансового механізму:

- A. фінансові методи;
- B. фінансові важелі;
- C. правове забезпечення;
- D. всі варіанти відповіді правильні

2. Фіскальна політика може бути:

- A. стимулювальною;
- B. стримувальною;
- C. автоматичною;
- D. всі варіанти відповіді правильні.

3. У складі фінансової політики вирізняють:

- A. бюджетно-податкову;
- B. грошово-кредитну;
- C. дивідендну;
- D. всі варіанти відповіді правильні.

4. Сутність фінансового планування полягає у:

- A. визначенні організаційно-правових форм підприємств;
- B. оцінювання фінансової стратегії;
- C. визначенні фінансових можливостей держави з метою забезпечення розвитку її економіки.
- D. всі варіанти відповіді правильні.

5. Як співвідносяться поняття фінансова політика та фінансовий механізм:

- A. фінансова політика реалізується через фінансовий механізм;
- B. фінансовий механізм визначає фінансову політику/
- C. діяльності підприємств, організацій та установ у сфері фінансів;

D. сукупності фінансових розподільних і перерозподільних заходів, що здійснює держава через фінансову систему?

6. У чому полягає сутність поняття "фінансова політика":

- A. дії економічних законів у фінансовій сфері;
- B. діяльності підприємств, організацій та установ у сфері фінансів;
- C. сукупності фінансових розподільних і перерозподільних заходів, що здійснює держава через фінансову систему
- D. фінансовий механізм визначає фінансову політику

7. Фінансовий механізм — це:

- A. фінансові відносини стосовно розподілу ВВП;
- B. сукупність суб'єктів і об'єктів фінансового розподілу;
- C. система встановлених державою форм і методів організації фінансових відносин, інструментів та важелів впливу на соціально-економічний розвиток суспільства.
- D. сукупності фінансових розподільних і перерозподільних заходів, що здійснює держава через фінансову систему

8. Нормативне забезпечення функціонування фінансового механізму не включає:

- A. інструкції;
- B. нормативи;
- C. кредити;
- D. норми;

9. Методами фінансового планування є:

- A. нормативний;
- B. балансовий;
- C. метод коефіцієнтів;
- D. варіанти відповіді 1), 2) і 3) правильні.

10. У чому полягає сутність фіскальної політики:

- A. бюджетно-податковій політиці;
- B. кредитній політиці;
- C. варіанти відповіді 1) і 2) правильні
- D. сукупність суб'єктів і об'єктів фінансового розподілу

4. Підготуйтеся до письмового опитування.

5. Підготуйте доповідь та її презентацію.

1. Вітчизняне фінансове право: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку.
2. Значення Бюджетного кодексу України в нормативно-правовому забезпеченні функціонування публічних фінансів

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Сунцова О.О. Фінансові методи в регулюванні економічного розвитку країни / Сунцова О.О. // Актуальні проблеми економіки. – № 2. – 2013. – С. 29–33.
2. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Іщук Л.І., Кравчук О.М.; Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.
3. Фінансове право України. Стан та перспективи розвитку / А.Т. Ковальчук. – К.: Знання, 2007. – 488 с.
4. Шерстенников Ю.В. Модель планування проекту малого та середнього підприємства / Шерстенников Ю.В., Рудянова Т.М. // Актуальні проблеми економіки. – № 7. – 2013. – С. 205–216.

Допоміжна

5. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2003. - 608 с.
6. Василик О.Д. Теорія фінансів Підручник - К: ШОС. -2000. -416 с.
7. Гвазава Н.Г. Формування місцевих бюджетів: проблеми та перспективи / Гвазава Н.Г // Регіональна економіка. — 2013. — №4. — С. 26-35.
8. Економічна статистика: Навч. посіб. / За ред. д-ра екон. наук Р.М. Моторина. -К.:КНЕУ, 2005
9. Карлін, М. І. Бюджетна система України [Текст] : навч. посіб. / М. І. Карлін ; М-во освіти і науки України . — К. : Знання, 2008 . — 428 с.

Тема 5. Публічні доходи та публічні видатки

Семінар 5.1 «Загальна характеристика публічних доходів та методи їх мобілізації»

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Розподіл видатків між ланками бюджетної системи України.
 2. Поняття та правові засади фінансування державних і місцевих видатків.
 3. Організація фінансів соціально-культурної сфери.
3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Державний кредит — це:

А. складова загальнодержавних фінансів, що дає змогу утворити централізовані фінансові ресурси для загальнодержавних потреб;

В. особлива форма грошових відносин, коли держава є кредитором, позичальником або гарантом;

С. грошові відносини, що виникають між державою, юридичними і фізичними особами, пов'язані з мобілізацією коштів та їх використанням на фінансування державних потреб.

Д. складова загальнодержавних фінансів, коли держава є кредитором, позичальником або гарантом;

2. Яку роль у державному кредиті відіграють держава, юридичні та фізичні особи:

А. держава — позичальник, а юридичні та фізичні особи — кредитори;

В. держава — кредитор, юридичні й фізичні особи — позичальники;

С. держава, юридичні та фізичні особи можуть бути як кредиторами, так і позичальниками?

Д. рефінансування, конверсія, консолідація, уніфікація, обмін за регресивним співвідношенням.

3. Зовнішній державний кредит — кредит наданий:

А підприємством підприємству;

В банком банку;

С урядом однієї держави урядові іншої держави.

Д. підприємством банку.

4. Які є способи коригування позикової політики:

А. мінімізація вартості позики, стабілізація державних пінних паперів;

В. управління зовнішнім і внутрішнім боргами;

С. рефінансування, конверсія, консолідація, уніфікація, обмін за регресивним співвідношенням, відстрочення погашення позики, реструктуризація, анулювання?

Д. рефінансування, конверсія, консолідація, уніфікація, обмін за регресивним співвідношенням

5. Хто здійснює випуск облігацій внутрішньої державної позики:

- A. Міністерство фінансів України;
- B. Національний банк України;
- C. Казначейство України?

6. До державних боргових зобов'язань належить:

- A. облігація та казначейський вексель;
- B. приватизаційне боргове зобов'язання та житловий чек;
- C. варіанти відповіді 1) і 2) правильні.
- D. житловий чек

7. За характером виплати доходу державні позики поділяються на:

- A. виплати за кредитами урядам іншими країнами, міжнародним організаціям та фінансовим інститутам;
- B. коротко-, середньо-та довготермінові;
- C. фіксовані та плаваючі;
- D. дисконтні, вирашні та процентні;

8. За допомогою розподільної функції державного кредиту здійснюється:

- A. регулювання грошового обігу;
- B. формування централізованих грошових фондів держави;
- C. фінансування витрат держави;
- D. підтримка малого бізнесу.

9. Якщо центральний банк продає велику кількість державних цінних паперів на відкритому ринку, то він має на меті:

- A. зробити кредит доступнішим;
- B. ускладнити придбання населенням державних цінних паперів;
- C. збільшити обсяг інвестицій;
- D. зменшити загальну масу грошей в обігу.

10. Що є джерелом покриття державного боргу:

- A. видатки бюджету;
- B. доходи бюджету;
- C. державні кредити?
- D. Кабінет Міністрів України

- 4. Підготуйтеся до письмового опитування.
- 5. Підготуйте доповідь та її презентацію.

1. Особливості розподілу видатків між ланками бюджетної системи України.
2. Сучасні проблеми фінансування державного управління, національної оборони та правоохоронної діяльності.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бюджетна система: навчальний посібник / укладачі: Р.С. Сорока, І.Г. Благун. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – 236 с.
2. Лондар С.Л. Рівень боргового навантаження державних фінансів в Україні / Лондар С.Л. // Фінанси України. – № 1. – 2013. – С. 22–31.
3. Кушинова Н.Г. Стратегічні напрями розвитку бюджетної системи України / Кушинова Н.Г., Гринь Т.О. // Сталий розвиток економіки. – № 1. – 2010. – С. 160–163.
4. Фещенко Л.В. Бюджетна система України: Навчальний посібник / Фещенко Л. В., Проноза П. В., Кузьминчук Н. В. – К.: Кондор, 2008. – 440 с.
5. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Іщук Л.І., Кравчук О.М.; Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.

Допоміжна

6. Сунцова О.О. Методологічні та теоретичні засади фінансової науки: ретроспективний аналіз / Сунцова О.О. // Актуальні проблеми економіки. – №3(93). – 2009. – С. 9–16.
7. Філософія грошей в епоху фінансової глобалізації : монографія / кол. авторів; за ред. д-ра екон. наук. проф. Т.С. Смолженко, д-ра філос. наук. проф. З.Е. Скринник. – К.: УБС НБУ, 2010. – 463 с.
8. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Іщук Л.І., Кравчук О.М.; Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.
9. Економічна статистика: Навч. посіб. / За ред. д-ра екон. наук Р.М. Моторина. - К.:КНЕУ, 2005
10. Карлін, М. І. Бюджетна система України [Текст] : навч. посіб. / М. І. Карлін ; М-во освіти і науки України . — К. : Знання, 2008 . — 428 с.

Семінар 5.2 «Загальна характеристика публічних доходів та методи їх мобілізації»

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Фінансове забезпечення видатків на освіту, науку та культуру.
2. Фінансування видатків на охорону здоров'я та фізкультуру і спорт.
3. Фінансування державного управління, національної оборони та правоохоронної діяльності.
4. Публічні видатки на розвиток економіки.

3. Підготуйте доповідь та її презентацію.

4. Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань семінарського заняття.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Азаренкова Г.М. Фінанси: Практикум: навч. посіб. / Азаренкова Г.М., Борисенко І.І.– К.: Знання, 2008. – 279 с.
2. Колесников О. В., Бойко Д. І., Коковіхіна О. О. Історія грошей та фінансів. 2-ге видання виправлене та доповнене: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 140 с.
3. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник, 4-те вид. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 312 с.
4. Юхименко П. І., Федосов В. М., Лазебник Л. Л. та ін. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 576 с.
5. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Іщук Л.І., Кравчук О.М.; Лешук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.

Допоміжна

6. Василик О.Д. , Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2003. - 608 с.
7. Василик О.Д. Теорія фінансів Підручник - К: ШОС. -2000. -416 с.
8. Гвазава Н.Г. Формування місцевих бюджетів: проблеми та перспективи / Гвазава Н.Г // Регіональна економіка. — 2013. — №4. — С. 26-35.
9. Економічна статистика: Навч. посіб. / За ред. д-ра екон. наук Р.М. Моторина. - К.:КНЕУ, 2005
10. Карлін, М. І. Бюджетна система України [Текст] : навч. посіб. / М. І. Карлін ; М-во освіти і науки України . — К. : Знання, 2008 . — 428 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ

Тема 6. Податки та податкова система

Семінар 6.1 «Сутність податкової системи та принципи її побудови»

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Розкрийте сутність і відмінні ознаки таких видів платежів державі: плата, податок, відрахування, внески.
2. Охарактеризуйте функції податків
3. Розкрийте сутність і складові податкової системи.
4. Наведіть класифікацію податків.
5. Скільки рівнів має податкова система України? Охарактеризуйте їх.
6. Розкрийте основні принципи побудови податкової системи.
7. Дайте перелік непрямих податків і охарактеризуйте їх позитивні й негативні сторони в економічній системі.
8. Охарактеризуйте призначення і роль податку на прибуток підприємств.
9. Яке призначення й роль податку на доходи фізичних осіб?
10. Назвіть склад і призначення місцевих податків і зборів.
11. Проблеми впровадження в Україні Податкового кодексу.
12. Платежі за використання природних ресурсів.
13. Спеціальні податкові режими.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Управління державним внутрішнім боргом України здійснює:

- A. Міністерство фінансів України;
- B. Національний банк України;
- C. Кабінет Міністрів України;
- D. Президент України.

2. Державний борг буває:

- A. бюджетний;
- B. зовнішній та внутрішній;
- C. інвестиційний;
- D. комерційний.

3. У чому полягає сутність поняття "конверсія":

- A. зміні дохідності позики;
- B. збільшенні термінів дії випущеної позики;
- C. об'єднанні кількох позик в одну, коли облігації раніше випущених кількох позик обмінюються на облігації нової позики?
- D. управління державним внутрішнім боргом

4. Консолідація — це:

- A. зміна дохідності позики;
- B. збільшення термінів дії випущеної позики;
- C. об'єднання кількох позик в одну, коли облігації раніше випущених кількох позик обмінюються на облігації нової позики.
- D. управління державним внутрішнім боргом

5. Що передбачає уніфікація позики:

- A. зміну дохідності позики;
- B. збільшення термінів дії випущеної позики;
- C. об'єднання кількох позик в одну, коли облігації раніше випущених кількох позик обмінюються на облігації нової позики?
- D. управління державним внутрішнім боргом

6. Джерелом покриття державного боргу можуть бути:

- A. прибутки підприємств від використання наданих кредитів;
- B. трансфертні платежі;
- C. доходи бюджету;
- D. видатки бюджету.

7. Принципами державного кредитування є:

- A. платність, зворотність і строковість;
- B. платність, зворотність, строковість і забезпеченість;
- C. платність, строковість, зворотність, забезпеченість та цільовий характер.
- D. зворотність, строковість і забезпеченість

8. Державний борг — це:

- A. загальна сума заборгованості, складена з усіх випущених і непогашених боргових зобов'язань, що вступають у дію внаслідок виданих гарантій;
- B. загальна сума видатків на обслуговування державних цінних паперів;

С. загальна сума зовнішніх позик органів місцевого самоврядування в разі дотримання умов, визначених у Бюджетному кодексі України;

Д. загальна сума зовнішніх позик органів центральної державної влади в разі дотримання умов, визначених у Бюджетному кодексі України.

9. Відповідно до Бюджетного кодексу України основний обсяг державного боргу не має перевищувати:

- А. 40% фактичного річного обсягу ВВП;
- В. 50 % фактичного річного обсягу ВВП;
- С. 60 % фактичного річного обсягу ВВП;
- Д. 70 % фактичного річного обсягу ВВП.

10. Чи може змінюватися розмір платежів з обслуговування державного боргу під час скорочення затверджених бюджетних призначень:

- А. так;
- В. ні;
- С. у разі отримання згоди від Верховної Ради України;
- Д. у разі отримання згоди від Бюджетного комітету уряду країни?

4. Підготуйтеся до письмового опитування.

5. Підготуйте доповідь та її презентацію.

1. Особливості реалізації функцій податків у сучасних умовах розвитку економіки України.

2. Проблеми впровадження в Україні Податкового кодексу

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Варналій З.С. Реформування податкової служби України в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів / Варналій З.С. // Теоретичні та прикладні питання економіки. – Випуск 24. – 2011. – С. 69–76.

2. Податковий кодекс України. – Режим доступу: [Електронний ресурс] /<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

3. Подольчак Н.Ю. Налагодження і розвиток взаємовідносин у системі “підприємництво – державна податкова служба” / Подольчак Н.Ю., Тимейчук А.А. // Актуальні проблеми економіки. – № 7. – 2013. – С. 59–64.

4. Сомова В.В. Галузева складова впливу на формування обсягів податку на доходи фізичних осіб / Сомова В.В. // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. – Випуск 1(12)/2012. – С. 126–132.

5. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Іщук Л.І., Кравчук О.М.;

Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.

Допоміжна

6. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2003. - 608 с.
7. Василик О.Д. Теорія фінансів Підручник - К: ШОС. -2000. -416 с.
8. Гвазава Н.Г. Формування місцевих бюджетів: проблеми та перспективи / Гвазава Н.Г // Регіональна економіка. — 2013. — №4. — С. 26-35.
9. Економічна статистика: Навч. посіб. / За ред. д-ра екон. наук Р.М. Моторина. -К.:КНЕУ, 2005
10. Карлін, М. І. Бюджетна система України [Текст] : навч. посіб. / М. І. Карлін ; М-во освіти і науки України . — К. : Знання, 2008 . — 428 с.

Семінар 6.2 «Прямі та непрямі податки в Україні»

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Податок на додану вартість.
 2. Акцизний податок.
 3. Податок на прибуток підприємств.
 4. Податок на доходи фізичних осіб.
 5. Мито.
 6. Плата за землю.
 7. Екологічний податок.
3. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*
4. *Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань семінарського заняття.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Податковий кодекс України. – Режим доступу: [Електронний ресурс] /<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Подольчак Н.Ю. Налагодження і розвиток взаємовідносин у системі “підприємництво – державна податкова служба” / Подольчак Н.Ю., Тимейчук А.А. // Актуальні проблеми економіки. – № 7. – 2013. – С. 59–64.
3. Сомова В.В. Галузева складова впливу на формування обсягів податку на доходи фізичних осіб / Сомова В.В. // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми

теорії та практики. Збірник наукових праць. – Випуск 1(12)/2012. – С. 126–132.

4. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Ішук Л.І., Кравчук О.М.; Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.

Допоміжна

5. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2003. - 608 с.
6. Василик О.Д. Теорія фінансів Підручник - К: ШОС. -2000. -416 с.
7. Гвазава Н.Г. Формування місцевих бюджетів: проблеми та перспективи / Гвазава Н.Г // Регіональна економіка. — 2013. — №4. — С. 26-35.
8. Економічна статистика: Навч. посіб. / За ред. д-ра екон. наук Р.М. Моторина. -К.:КНЕУ, 2005
9. Карлін, М. І. Бюджетна система України [Текст] : навч. посіб. / М. І. Карлін ; М-во освіти і науки України . — К. : Знання, 2008 . — 428 с.

Тема 7. Бюджет і бюджетна система

Семінар 7.1 «Бюджет як економічна категорія, призначення й роль бюджету»

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Розкрийте сутність економічної категорії "бюджет".
 2. Які функції виконує бюджет як економічна категорія?
 3. Дайте характеристику бюджетної системи держави.
 4. Охарактеризуйте основні етапи формування бюджетної системи України.
 5. Поясніть сутність поняття "зведений бюджет держави".
 6. У чому полягає необхідність застосування бюджетної класифікації?
 7. Назвіть основні розділи бюджетної класифікації.
 8. У чому полягає різниця між поточними і капітальними видатками?
 9. Які основні принципи побудови бюджетної системи України?
 10. Охарактеризуйте існуючі методи бюджетного планування.
3. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*
 1. Бюджетна реформа в Україні: напрямки проведення.
 2. Реформування бюджетного законодавства: нова редакція Бюджетного кодексу України.
 3. Основні напрямки реформування міжбюджетних відносин в Україні.

4. Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань семінарського заняття.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бюджетна система: навчальний посібник / укладачі: Р.С. Сорока, І.Г. Благун. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – 236 с.
2. Лондар С.Л. Рівень боргового навантаження державних фінансів в Україні / Лондар С.Л. // Фінанси України. – № 1. – 2013. – С. 22–31.
3. Кушинова Н.Г. Стратегічні напрями розвитку бюджетної системи України / Кушинова Н.Г., Гринь Т.О. // Сталий розвиток економіки. – № 1. – 2010. – С. 160–163.
4. Феценко Л.В. Бюджетна система України: Навчальний посібник / Феценко Л. В., Проноза П. В., Кузьминчук Н. В. – К.: Кондор, 2008. – 440 с. – Мова укр.
5. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Іщук Л.І., Кравчук О.М.; Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.

Допоміжна

6. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2003. - 608 с.
7. Василик О.Д. Теорія фінансів Підручник - К: ШОС. -2000. -416 с.
8. Гвазава Н.Г. Формування місцевих бюджетів: проблеми та перспективи / Гвазава Н.Г // Регіональна економіка. — 2013. — №4. — С. 26-35.
9. Економічна статистика: Навч. посіб. / За ред. д-ра екон. наук Р.М. Моторина. -К.:КНЕУ, 2005

Семінар 7.2 «Міжбюджетні відносини в Україні.»

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
 1. Види міжбюджетних трансфертів.
 2. Механізм визначення дотацій вирівнювання.
 3. Основні напрями реформування міжбюджетних відносин в Україні.

3. Економічний диктант.

Бюджет держави, бюджет місцевого самоврядування, бюджетна класифікація, бюджетна система, бюджетна політика, бюджетне планування, бюджетне прогнозування, бюджетне регулювання, бюджетне фінансування, бюджетний дефіцит, бюджетний механізм.

4. Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань семінарського заняття.

Список рекомендованої літератури

Основна

- 1.** Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту фінансового права за 2012 рік / НДІ фінансового права. – К.: Алерта, 2012. – 334 с.
- 2.** Романенко О.Р. Фінанси: Підручник, 4-те вид. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 312 с.
- 3.** Сунцова О.О. Фінансові методи в регулюванні економічного розвитку країни / Сунцова О.О. // Актуальні проблеми економіки. – № 2. – 2013. – С. 29–33.
- 4.** Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Іщук Л.І., Кравчук О.М.; Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.
- 5.** Фінансове право України. Стан та перспективи розвитку / А.Т. Ковальчук. – К.: Знання, 2007. – 488 с.
- 6.** Шерстенников Ю.В. Модель планування проекту малого та середнього підприємства / Шерстенников Ю.В., Рудянова Т.М. // Актуальні проблеми економіки. – № 7. – 2013. – С. 205–216.

Допоміжна

- 7.** Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2003. - 608 с.
- 8.** Василик О.Д. Теорія фінансів Підручник - К: ШОС. -2000. -416 с.
- 9.** Гвазава Н.Г. Формування місцевих бюджетів: проблеми та перспективи / Гвазава Н.Г // Регіональна економіка. — 2013. — №4. — С. 26-35.
- 10.** Економічна статистика: Навч. посіб. / За ред. д-ра екон. наук Р.М. Моторина. -К.:КНЕУ, 2005
- 11.** Карлін, М. І. Бюджетна система України [Текст] : навч. посіб. / М. І. Карлін ; М-во освіти і науки України . — К. : Знання, 2008 . — 428 с.

Тема 8. Державний бюджет України

Семінар 8.1 «Економічна сутність та призначення бюджету»

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Програмно-цільовий метод формування бюджету.

2. Роль державного бюджету в фінансовому забезпеченні економічного й соціального розвитку України.

3. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*

1. На яких принципах ґрунтується побудова бюджетної системи України?

2. Для чого потрібне розмежування доходів і видатків між бюджетами різних рівнів?

3. Охарактеризуйте напрями, види та форми організації взаємовідносин між бюджетами.

4. *Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань семінарського заняття.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бюджетна система: навчальний посібник / укладачі: Р.С. Сорока, І.Г. Благун. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – 236 с.

2. Лондар С.Л. Рівень боргового навантаження державних фінансів в Україні / Лондар С.Л. // Фінанси України. – № 1. – 2013. – С. 22–31.

3. Кушинова Н.Г. Стратегічні напрями розвитку бюджетної системи України / Кушинова Н.Г., Гринь Т.О. // Сталий розвиток економіки. – № 1. – 2010. – С. 160–163.

4. Феценко Л.В. Бюджетна система України: Навчальний посібник / Феценко Л. В., Проноза П. В., Кузьминчук Н. В. – К.: Кондор, 2008. – 440 с. – Мова укр.

5. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Ішук Л.І., Кравчук О.М.; Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.

Допоміжна

6. Сунцова О.О. Фінансові методи в регулюванні економічного розвитку країни / Сунцова О.О. // Актуальні проблеми економіки. – № 2. – 2013. – С. 29–33.

7. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Ішук Л.І., Кравчук О.М.;

Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І.,
Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.

8. Фінансове право України. Стан та перспективи розвитку / А.Г. Ковальчук. – К.: Знання, 2007. – 488 с.

9. Шерстенников Ю.В. Модель планування проекту малого та середнього підприємства / Шерстенников Ю.В., Рудянова Т.М. // Актуальні проблеми економіки. – № 7. – 2013. – С. 205–216.

Семінар 8.2 «Основні етапи бюджетного процесу»

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Закон про Державний бюджет України: зміст, структура та механізм розробки.

2. Проблеми скорочення і можливі джерела покриття бюджетного дефіциту України.

3. Що означає поняття «казначейська система виконання бюджету»?

4. Охарактеризуйте порядок звітування про виконання бюджету.

5. Що являє собою бюджетний процес? Назвіть основні етапи бюджетного процесу.

6. Який порядок складання проекту бюджету в Україні?

3. *Економічний диктант.*

Бюджетний процес, бюджетний профіцит, бюджетний розпис, бюджетний устрій, доходи бюджету, видатки бюджету, бюджетування, державний бюджет, місцевий бюджет, система бюджетів.

4. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*

5. *Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань семінарського заняття.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

2. Говорушко Т. А. Бюджетна система : навч. посіб. / Т. А. Говорушко. – К. : Ліра-К, 2014. – 296 с.

3. Євдокімова М. О. Місцеві фінанси: навч. посібник / М.О.Євдокімова; ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. – Х., 2014. – 343 с.

4. Коваленко Д. І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика : навч. посіб. / Д. І. Коваленко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 578 с.

5. Ніколаєва О. М. Місцеві фінанси : навч. посіб. / О. М. Ніколаєва. – К. : ЦУЛ, 2013. – 354 с.
6. Фінанси: Навчальний посібник в 2-х частинах / [Баранова В.Г., Волохова І.С., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Баранової В.Г. – Одеса: Атлант, 2015. – ч.1. – 344 с.
7. Фінанси : підручник. / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 687 с.

Допоміжна

1. Єлецьких С. Я. Дослідження сутності та складових фінансового механізму стійкого розвитку промислового підприємства / Єлецьких С. Я. // Економіка промисловості. – 2013. – № 3 (63). – С. 105-112.
2. Коваленко Д. І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика : навч. посіб. / Д. І. Коваленко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 578 с.
3. Михайловська С. М. Фінанси в схемах і таблицях : навч. посіб. / С. М. Михайловська. – К. : Ліра-К, 2014. – 386 с.
4. Фінанси: Навчальний посібник в 2-х частинах / [Баранова В.Г., Волохова І.С., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Баранової В.Г. – Одеса: Атлант, 2015. – ч.1. – 344с.
5. Фінанси : підручник. / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 687 с.
6. Шеремет О. А. Фінанси для фінансистів : підручник / О. А. Шеремет. – К. : Ліра-К, 2013. – 612 с.
7. Шерстенников Ю.В. Модель планування проекту малого та середнього підприємства / Шерстенников Ю.В., Рудянова Т.М. // Актуальні проблеми економіки. – № 7. – 2013. – С. 205–216.

Тема 9. Місцеві бюджети України

Семінар 9.1 «Місцеві бюджети - визначна ланка місцевих фінансів»

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Проблеми становлення місцевих фінансів в Україні.
 2. Напрями реформування місцевого оподаткування в Україні.
 3. Розвиток системи місцевих запозичень.
 4. Розмежування видів видатків між місцевими бюджетами.
 5. Соціальна спрямованість видаткової частини місцевих бюджетів.
 6. Фінансування витрат місцевого господарювання.

7. Фінансування адміністративного апарату місцевих органів влади.
 8. Дайте визначення місцевим фінансам.
 9. Охарактеризуйте систему місцевих бюджетів в Україні.
 10. Назвіть структурні елементи місцевих фінансів.
 11. Назвіть функції місцевих фінансів та охарактеризуйте їх.
3. Підготуйте доповідь та її презентацію.
 1. Дайте визначення місцевих фінансів.
 2. Охарактеризуйте систему місцевих бюджетів в Україні.
 3. Назвіть структурні елементи місцевих фінансів.
 4. Назвіть функції місцевих бюджетів.
 5. Дайте визначення місцевих бюджетів.
 4. Підготуйтесь до обговорення дискусійних питань семінарського заняття.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Глущенко В. В. Фінанси у рисунках, схемах і таблицях : навч. посіб. / В. В. Глущенко. – К. : Ліра-К, 2014. – 344 с.
2. Говорушко Т. А. Бюджетна система : навч. посіб. / Т. А. Говорушко. – К. : Ліра-К, 2014. – 296 с.
3. Євдокімова М. О. Місцеві фінанси: навч. посібник / М.О.Євдокімова; ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. – Х., 2014. – 343 с.
4. Коваленко Д. І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика : навч. посіб. / Д. І. Коваленко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 578 с.
5. Ніколаєва О. М. Місцеві фінанси : навч. посіб. / О. М. Ніколаєва. – К. : ЦУЛ, 2013. – 354 с.
6. Фінанси: Навчальний посібник в 2-х частинах / [Баранова В.Г., Волохова І.С., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Баранової В.Г. – Одеса: Атлант, 2015. – ч.1. – 344 с.
7. Фінанси : підручник. / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 687 с.

Допоміжна

8. Сунцова О.О. Фінансові методи в регулюванні економічного розвитку країни / Сунцова О.О. // Актуальні проблеми економіки. – № 2. – 2013. – С. 29–33.
9. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Ішук Л.І., Кравчук О.М.; Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.
10. Фінансове право України. Стан та перспективи розвитку / А.Т. Ковальчук. – К.: Знання, 2007. – 488 с.

11. Шерстенников Ю.В. Модель планування проекту малого та середнього підприємства / Шерстенников Ю.В., Рудянова Т.М. // Актуальні проблеми економіки. – № 7. – 2013. – С. 205–216.

Семінар 9.2 «Структурні елементи місцевих фінансів»

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. На основі яких параметрів визначається мінімальний розмір місцевих бюджетів?

2. Охарактеризуйте структуру доходів місцевих бюджетів.

3. Яке призначення видатків місцевих бюджетів?

4. Розкрийте сутність та форми регулювання міжбюджетних відносин.

5. Розкрийте поняття комунальної власності.

3. *Економічний диктант.*

Бюджет держави, секвестр бюджету, фінансування бюджету, сеньйораж, місцеві фінанси, фінансова незалежність місцевого самоврядування, функції місцевих фінансів, місцеві бюджети, власні і закріплені доходи місцевих бюджетів, місцеві податки і збори, цільові фонди місцевого самоврядування, місцеві позики, комунальний кредит, бюджетний федералізм, бюджетна децентралізація, фінансове вирівнювання.

4. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*

5. *Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань семінарського заняття.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

2. Говорушко Т. А. Бюджетна система : навч. посіб. / Т. А. Говорушко. – К. : Ліра-К, 2014. – 296 с.

3. Євдокімова М. О. Місцеві фінанси: навч. посібник / М.О.Євдокімова; ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. – Х., 2014. – 343 с.

4. Коваленко Д. І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика : навч. посіб. / Д. І. Коваленко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 578 с.

5. Ніколаєва О. М. Місцеві фінанси : навч. посіб. / О. М. Ніколаєва. – К. : ЦУЛ, 2013. – 354 с.

6. Фінанси: Навчальний посібник в 2-х частинах / [Баранова В.Г., Волохова І.С., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Баранової В.Г. – Одеса: Атлант, 2015. – ч.1. – 344 с.
7. Фінанси : підручник. / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 687 с.

Допоміжна

1. Сунцова О.О. Фінансові методи в регулюванні економічного розвитку країни / Сунцова О.О. // Актуальні проблеми економіки. – № 2. – 2013. – С. 29–33.
2. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Іщук Л.І., Кравчук О.М.; Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.
3. Фінансове право України. Стан та перспективи розвитку / А.Т. Ковальчук. – К.: Знання, 2007. – 488 с.
4. Шерстенников Ю.В. Модель планування проекту малого та середнього підприємства / Шерстенников Ю.В., Рудянова Т.М. // Актуальні проблеми економіки. – № 7. – 2013. – С. 205–216.

Тема 10. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення

Семінар 10.1 «Загальнодержавні фонди цільового призначення, їх класифікація і характеристика»

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Роль цільових фондів у забезпеченні суспільних потреб.
 2. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.
 3. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.
 4. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.
3. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*
 1. Які основні завдання Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття?
 2. Назвіть джерела формування коштів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.
 4. *Підготуйтесь до обговорення дискусійних питань семінарського заняття.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Закон України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” від 9 липня 2003 р. № 1058-IV (зі змінами і доповненнями) // Податки та бухгалтерський облік. – 2003. – № 70.
2. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” від 23 вересня 1999 р. № 1105-XII (зі змінами і доповненнями) // Все про бухгалтерський облік. – 2003. – № 36.
3. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття” від 2 березня 2000 р. № 2212-III (зі змінами і доповненнями) // Все про бухгалтерський облік. – 2001. – № 21.
4. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням” від 18 січня 2001 р. № 2240-III (зі змінами і доповненнями) // Все про бухгалтерський облік. – 2003. – № 35.
5. Глущенко В. В. Фінанси у рисунках, схемах і таблицях : навч. посіб. / В. В. Глущенко. – К. : Ліра-К, 2014. – 344 с.
6. Коваленко Д. І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика : навч. посіб. / Д. І. Коваленко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 578 с.
7. Михайловська С. М. Фінанси в схемах і таблицях : навч. посіб. / С. М. Михайловська. – К. : Ліра-К, 2014. – 386 с.
8. Фінанси: Навчальний посібник в 2-х частинах / [Баранова В.Г., Волохова І.С., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Баранової В.Г. – Одеса: Атлант, 2015. – ч.1. – 344с.
9. Фінанси : підручник. / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 687 с.
10. Шеремет О. А. Фінанси для фінансистів : підручник / О. А. Шеремет. – К. : Ліра-К, 2013. – 612 с.

Допоміжна

11. Сунцова О.О. Фінансові методи в регулюванні економічного розвитку країни / Сунцова О.О. // Актуальні проблеми економіки. – № 2. – 2013. – С. 29–33.
5. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Ішук Л.І., Кравчук О.М.; Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.
6. Фінансове право України. Стан та перспективи розвитку / А.Т. Ковальчук. – К.: Знання, 2007. – 488 с.

7. Шерстенников Ю.В. Модель планування проекту малого та середнього підприємства / Шерстенников Ю.В., Рудянова Т.М. // Актуальні проблеми економіки. – № 7. – 2013. – С. 205–216.

Семінар 10.2 «Пенсійний фонд України: джерела формування та напрямки використання»

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Пенсійна реформа в Україні.

2. В яких випадках підприємства повинні перераховувати цільові кошти до Фонду соціального захисту інвалідів?

3. Які суб'єкти беруть участь у недержавному пенсійному страхуванні?

3. Охарактеризуйте специфіку діяльності благодійних фондів?

3. *Економічний диктант.*

Податковий внесок, страховий внесок, страхова виплата, пенсійне страхування, страхування від тимчасової втрати працездатності, страхування на випадок безробіття, страхування від нещасних випадків.

4. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*

5. *Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань семінарського заняття.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бюджетна система: навчальний посібник / укладачі: Р.С. Сорока, І.Г. Благун. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – 236 с.
2. Лондар С.Л. Рівень боргового навантаження державних фінансів в Україні / Лондар С.Л. // Фінанси України. – № 1. – 2013. – С. 22–31.
3. Кушинова Н.Г. Стратегічні напрями розвитку бюджетної системи України / Кушинова Н.Г., Гринь Т.О. // Сталій розвиток економіки. – № 1. – 2010. – С. 160–163.
4. Феценко Л.В. Бюджетна система України: Навчальний посібник / Феценко Л. В., Проноза П. В., Кузьминчук Н. В. – К.: Кондор, 2008. – 440 с. – Мова укр.
5. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Іщук Л.І., Кравчук О.М.; Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.

Допоміжна

6. Сунцова О.О. Фінансові методи в регулюванні економічного розвитку країни / Сунцова О.О. // Актуальні проблеми економіки. – № 2. – 2013. – С. 29–33.
7. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Іщук Л.І., Кравчук О.М.; Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.
8. Фінансове право України. Стан та перспективи розвитку / А.Т. Ковальчук. – К.: Знання, 2007. – 488 с.
9. Шерстенников Ю.В. Модель планування проекту малого та середнього підприємства / Шерстенников Ю.В., Рудянова Т.М. // Актуальні проблеми економіки. – № 7. – 2013. – С. 205–216.

Тема 11 Державний кредит і державний борг

Семінар 11.1 «Державний борг, його сутність та види»

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Роль державного кредиту за умов розвинутої ринкової економіки і демократичних форм державності.

2. Особливості державного кредиту як фінансової категорії.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Комплекс заходів, що здійснюється державою в особі її уповноважених органів щодо визначення обсягів та умов залучення коштів, їх розміщення і погашення, а також забезпечення платоспроможності – це:

- А. державний борг;
- В. управління державним боргом;
- С. державна позика;
- Д. управління державним кредитом;

2. Заборгованість держави перед іноземними громадянами, фірмами, урядами та міжнародними фінансовими організаціями – це:

- А. державний борг;
- В. внутрішній державний борг;
- С. зовнішній державний борг;
- Д. державний кредит;

3. Сума заборгованості, що підлягає погашенню в поточному році, й належних до сплати в цей період процентів з усіх випущених на даний момент позик – це:

- A. внутрішній борг;
- B. капітальний борг;
- C. зовнішній борг;
- D. поточний борг;

4. Сукупність економічних відносин між державою в особі органів влади і управління, з одного боку, і фізичними та юридичними особами, з іншого, за яким держава є позичальником, кредитором і гарантом, – це:

- A. державний борг;
- B. внутрішній державний борг;
- C. зовнішній державний борг;
- D. державний кредит;

5. За правом емісії державні позики поділяються на:

- A. державні і місцеві;
- B. заставні і беззаставні;
- C. внутрішні і зовнішні;
- D. ринкові і неринкові;

6. За місцем розміщення державні позики поділяються на:

- A. державні і місцеві;
- B. внутрішні і зовнішні;
- C. ринкові і неринкові;
- D. внутрішні і місцеві.

7. Загальна сума заборгованості і процентів, що мають бути сплачені за позиками, – це:

- A. капітальний борг;
- B. зовнішній борг;
- C. поточний борг;
- D. державний кредит.

8. Спосіб коригування позикової політики, що полягає у використанні у комплексі повністю чи частково різних методів коригування позикової політики, – це:

- A. реструктуризація;
- B. консолідація;
- C. конверсія;
- D. тимчасовий мораторій на виплату відсотків або частини основного боргу;

9. Спосіб коригування позикової політики, що полягає у переданні зобов'язань за раніше випущеною позикою на нову позику з метою продовження терміну позики, – це:

- A. реструктуризація;
- B. консолідація;
- C. конверсія;
- D. пролонгація;

10. Спосіб коригування позикової політики, що полягає у зміні дохідності позик, – це:

- A. тимчасовий мораторій на виплату відсотків або частини основного боргу;
- B. конверсія;
- C. пролонгація;
- D. консолідація.

4. Підготуйте доповідь та її презентацію.

5. Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань семінарського заняття.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Глущенко В. В. Фінанси у рисунках, схемах і таблицях : навч. посіб. / В. В. Глущенко. – К. : Ліра-К, 2014. – 344 с.
2. Коваленко Д. І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика : навч. посіб. / Д. І. Коваленко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 578 с.
3. Коляда Т. А. Управління державним боргом у контексті стабілізації державних фінансів України / Коляда Т. А. // Economic Annals-XXI. – 2015. – №7-8 (1). – С. 82-85.
4. Михайловська С. М. Фінанси в схемах і таблицях : навч. посіб. / С. М. Михайловська. – К. : Ліра-К, 2014. – 386 с.
5. Руда О.Л. Державний борг України на сучасному етапі / Руда О.Л. // Економіка та держава. – 2015. – № 3. – С. 64-67.
6. Фінанси : підручник. / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 687 с.
7. Шеремет О. А. Фінанси для фінансистів : підручник / О. А. Шеремет. – К. : Ліра-К, 2013. – 612 с.

Допоміжна

8. Сунцова О.О. Фінансові методи в регулюванні економічного розвитку країни / Сунцова О.О. // Актуальні проблеми економіки. – № 2. – 2013. – С. 29–33.

9. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Іщук Л.І., Кравчук О.М.; Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.
10. Фінансове право України. Стан та перспективи розвитку / А.Т. Ковальчук. – К.: Знання, 2007. – 488 с.
11. Шерстенников Ю.В. Модель планування проекту малого та середнього підприємства / Шерстенников Ю.В., Рудянова Т.М. // Актуальні проблеми економіки. – № 7. – 2013. – С. 205–216.

Семінар 11.2 «Методи управління державним боргом»

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Характеристика дії регулюючої функції державного кредиту на розвиток фінансового ринку.
 2. Показники оцінки платоспроможності та ліквідності держави як суверенного боржника.
3. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*
4. *Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань семінарського заняття.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бюджетна система: навчальний посібник / укладачі: Р.С. Сорока, І.Г. Благун. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – 236 с.
2. Лондар С.Л. Рівень боргового навантаження державних фінансів в Україні / Лондар С.Л. // Фінанси України. – № 1. – 2013. – С. 22–31.
3. Кушинова Н.Г. Стратегічні напрями розвитку бюджетної системи України / Кушинова Н.Г., Гринь Т.О. // Сталий розвиток економіки. – № 1. – 2010. – С. 160–163.
4. Феценко Л.В. Бюджетна система України: Навчальний посібник / Феценко Л. В., Проноза П. В., Кузьминчук Н. В. – К.: Кондор, 2008. – 440 с. – Мова укр.
5. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Іщук Л.І., Кравчук О.М.; Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.

Допоміжна

6. Сунцова О.О. Фінансові методи в регулюванні економічного розвитку країни / Сунцова О.О. // Актуальні проблеми економіки. – № 2. – 2013. – С. 29–33.
7. Фінанси: навч. посібник / Барський Ю.М., Вахновська Н.А., Демидович М.В., Дорош В.Ю., Іщук Л.І., Кравчук О.М.; Лещук В.П., Ніколаєва А.М., Олександренко І.В., Талах В.І., Талах Т.А. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010 – 570 с.
8. Фінансове право України. Стан та перспективи розвитку / А.Т. Ковальчук. – К.: Знання, 2007. – 488 с.
9. Шерстенников Ю.В. Модель планування проекту малого та середнього підприємства / Шерстенников Ю.В., Рудянова Т.М. // Актуальні проблеми економіки. – № 7. – 2013. – С. 205–216.

Навчальне видання

Юнацький Мар'ян Олегович

Кафедра фінансів і банківської справи

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 2,75.

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50005, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Трамвайна, 16.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.